

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szombat, január 22

Tizenegyedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, 1881. jan. 21.

(?) Szokás ezt a mi sokat és sokféleképen szidalmazott kormányunkat úgy tüntetni föl, mint a melynek tagjai első és legfőbb érdeküknek, eljárásuk, magatartásuk irányadójának azt tartják, hogy a hatalom polczán, piros bársony székeikben csak minden áron megmaradhassanak. Igaz meggyőződés s a közöny érdekeinek előmozdítása, vágy és törekvés a közállapotok javítására, föntartása az államrendnek s előbbrevitele a nemzet anyagi és szellemi jólétének, fejlesztése a culturának: semmi szín alatt nem tulajdonítható nekik — csak is a hatalomhoz való gőresés ragaszkodás, hogy megtarthassák állásukat s valószínűleg fizetéseiket.

Sajnosan jellemzi, egyáltalán, korunkat és társaságunkat, hogy ma-holnap már gondolatai is majdnem lehetetlennek látszik, hogy valaki még tisztán a közjó érdekében szerepelhessen s nincs a közmunkálkodásnak az a tere és egyéne, ha még oly csekély és alárendelt is a munkakör és munkás, a melyre nézve a gyanúsítás több kevesebb határozottsággal, nyíltan, avagy pustogás alakjában, fölne merülne, hogy az önzés, nem pedig a közérdek a tettek rugója.

A képviselőházban tegnap megkezdett tárgyalások, a fogyasztási adó-törvény-javaslatok fölött, azt hisszük egészen az ellenkező irányra fordíthatják az elfogulatlanul gondolkodni tudók elméjét s nekünk legalább úgy tetszik, hogy ha valaha: épen most, ez alkalommal vehető fel a kérdés, hogy vajon, ha csak ugyan olyan gőresés e a kormány tagjainak a hatalomhoz való ragaszkodása, a mint mondatik?

Az uralkodó többség és a kormány legsebhehetőbb oldala az adó. Már az, hogy minden körülmények közt a való tények szigorú mérlegelésével kell elhatározásaitkat és eljárásukat megszabniok: jó részét lenyírbálja különben rendelkezésükre álló népszerűségöknek s míg az ellenzék ígérhet, a nélkül, hogy félnie kellene, hogy szaván fogják — a kormány és pártja a kijózanító számolás korlátain kell, hogy felyűlmaradjon. De főbbként a finanzeális calculusok beváltásának kötelezettsége az, mi a kormányok népszerűségét folyton csökkenti s ha még a rendes adókon kívül és felylűl újjak behozatala is szükségéggé vált: már előre is meg lehet mondani, hogy a többség koc-

A KELET TÁRCZÁJA.

Br. Reichenstein Ferenczel való ismeretségem.

Barutziu után Móricz István.

(Fiannak, leányomnak s vejemnek ajánlott elbeszélés.)

(Folytatás.)

Mindemellett, a mi szenvedéssal reám ki volt szabva, attól nem szabadulhattam meg.

A drezdai átkozott ágens egy Exner nevű technikus igazgatót küldött nekem Porosz-Sziléziából, kit a nyavalya törvén, azon veszélynék voltam kitéve, hogy egyszer összehúzott csontokkal a gépek közt fogom találni.

„Menj az Istenért s keress valahol egy más technikust, kinék személyét jól ismered. Egy jelentkezett Prágából. Megállasz 3—4 napig Bécsben is, igazíts a hitelintézettel, Miller J. M. és Comp. s tanulmányozd a viszonyokat is“ — monadtársulatunk tagjai.

Alig értem Bécsbe, Moldovanu Demeter tisztelt barátom megtudván néhány tanulóitól ott létemet, elvitt a vendéglőből józsefstadti szép szállására.

„Nagyon rosszul vagy itt leírva, de ne is kérdezd, ki által. Nem hagylak el innen, míg be nem mutatlak gr. Nádasdy kancellárnak, Schmerling miniszternek, s ha itt lesz Reiner főherczegnek is, ki ő felsége távollétében regens.“

„Az Istenért barátom, én nem értem, miért kelljen ez államférfiaknak egy ily megánembert, egy „újságíró“, mint némely urak guanyból mondják, megismerni.“

„Ne beszélj sokat, tudom mit teszek, de te, a mint látom, nem ismered se állásodat, se hivatásodat. Most uljunk asztalhoz; délután el-

kázatra vetette többségét, hogy birt hatalmát olyan próbára tette, a mely, bizony, ellene is tüthet ki.

A mi többségünk jelenleg épen ebben a helyzetben van s hogy e próbát most, a törvényhozási ciklus végszakában megtenni meri és megtenni kötelességének tartja: szolgálhat mértékeül annak, hogy melyik az erősebb nála: a hatalom megtartásának, vagy a közszükségek kielégítésének vágya-e?

A pénzügyi egyensúly helyreállítása alapföltétele volt és marad a jelenlegi többségnek és pártjának s míg ennek egyik eszköze a szükségletek minimumra redukálása kell, hogy legyen, addig másfelől a hiánylát fedezése különböző úton történhetik, de valamennyi mód között bizonyítva a legkevésbé népszerű az adó-emelés. A mi képviselőházunk mindig sokkal hajlandóbbnak mutatkozott a deficiznek kölcsön, hogysem adó-emelés útján való fedezésére s pénzügyminiszterünk mindenesetre most is kevesebb ellenzésre talál vala azon, mint ezen az úton.

És hogy mégis ezt és nem azt a módot választá s pedig épen most, a midőn a közelgő választásokra s taktika — ha a taktikáról van szó — azt és nem ezt javallja vala: mondatja ki velünk azt a meggyőződésünket, hogy még sem a hatalomhoz való ragaszkodás, hanem a közjó iránti erős meggyőződés szerepel itt. Mi sem lett volna könnyebb, mint a választásokig időleges miveletek útján föntartani az aequilibriumot — aztán aztán majd csak lesz valahogy. De az a nyílt őszinteség, férfias bátorság, melylyel a pénzügyminiszter épen most föltárja a helyzetet; az a határozott eljárás, melylyel a népszerűtlenséggel szemben néz a kormány, mivel a közjó így kívánja, s az az önkényt provokálása a küzdelem e próbájának: határozottan azt a benyomást teszi az elfogulatlan szemlélőre, hogy itt oly öntudatos szereplőkkel állunk szemben, a kik nem a máról-holnapra való megalkuvás, huzakodás, hanem az öntudatos határozottság politikáját követik.

S van okunk hinni, hogy a parlamenti többség és a nemzet józan része ugyan így ítéli meg a mai helyzetet.

A horvát országgyűlés január 18-iki ülésén tárgyalta a lapunk táviratai közt már közölt királyi leiratot a regnikoláris deputáció ügyében.

Hrvat Mirko és társai határozati ja-

megyek, hogy jelentsék be s kérjek számokra audentiát, először a mi kancellárunknál, azután a többieknél. Holnapra állj készen.“

Másnap elvezetett először br. Reichenstein alkolnáltnok bureaujába, honnan pár szóváltás után elmentünk gr. Nádasdy Ferencz öreg korlátnok kihallgatási termébe. Ez megmérvén tőtől talpig, trétás mosoly közben, szemével mintegy kérdezni látszott: Tehát te légy azon óriás, ki magyar húst eszel, s szász vérrrel csilapitod szomjuságodat?

Erdélyben épen e napokban kezdődtek meg az országgyűlési választások; a korlátnok igen nagy érdekeltséget tanusított az eredmények iránt. Maga mellé ültetett a divánra, s hogy kizsákmányoljon, egy rakás kérdést tett a választókról és jelöltekről. Biztosításaimat, miszerint a románok jól fognak választani, az öreg fejrázással hallgatá, míg a következő szavakra fakadt:

„Uraságod nem ismeri magyarországi magánasaink eljárásait. Tudnia kell, hogy ők maguk közt 200,000 frtot gyűjtöttek oly célból, hogy az erdélyi románokat megvesztegessék, ellenzéki képviselőik választása végett, kik nem akarják a birodalom egységét.“

Ugy látszik, miszerint e szavak hallatára én nagy szemeket meresztettem, mivel a korlátnok így folytatta:

„Mit? Uraságod bámul ezen? Magyarországon vannak magnások, kik közül egy is koczkatathat ily célra 200 ezeret. Mikor tér vissza? Rendelkezni fogok, hogy regalistává leendő kineveztetését vegye át, s menjen mielőbb, megmondván a püspököknek s a többieknek, hogy akadályozzák meg a vesztegetéseket.“

„Kegyelmes uram, én Prágába megyek, tehát oly gyorsan nem térhetek vissza Erdélybe; de én nem is értem, honnan van a román

vaslatot terjesztenek elő, mely szerint a bizottság tagjai megválasztandók. Szólo nézete szerint a horvát országgyűlés kötelessége: minél gyorsabban megtelelni a kir. leiratnak.

Báró Rukavina a „jogi párt“ klubja nevében tiltakozik a választás ellen. Nem ismer törvényt, mely szerint a választás végbemehetne s törvénytelen az is, ha a határőrvidék sorsa felett a határőrvidék képviselői nélkül határoznak.

Krestics elnök megjegyzi, hogy az országgyűlésen nem ismer jogpárti klubot; a szólo nyilatkozata tehát csak egyéni nézetének tekinthető.

Vojnovics is osztozik az örömben a határőrvidék bekebelezése felett; de azt látja, hogy ez öröm igen megzavartatik. A határőrvidék jogilag már egyestilve van az anyaországgal s képviselői még sem ülnek az országgyűlésen. Ez annál különösebb, mert a határőrvidék katonai intézménye már régen megszűnt és a határőrvidék képviselői már kétszer meghivattak az országgyűlésre. Ez igen logikátlan; a határőrvidéki képviselőket oktrozált választási rendszabály alapján is meg lehetett volna választani. De ez ügyben bevégzett tény áll fenn, mely előtt meg kel hajolni.

A horvát országgyűlésnek virtuális mandátuma van a hazától elszakasztott részekre is, a minők: a határőrvidék, Fiume, Dalmácia. Ezt használja ki a nevezett ország-részek javára; de nem szabad ezek kárára vele visszaélni. Szólok ezután fölemlíti a hírlapi híreket, melyek szerint a határőrvidék árául követtetni fog a Fiuméről való lemondás s a horvát képviselők törvényileg megállapított létszámának leszállítása. Szólok kérni a kormánytól, hogy e hírekben mi a való? Annál inkább kér a maga és eltársai nevében megnyugtatóst, mert nem egyezhetnék meg abban, hogy az anyaország virtuális mandátuma az elszakasztott ország-részek jogezimének feladására használat-sék fel.

Kristics elnök kérni, hogy szólok elfogadjá-e vagy ellenzi Hrvát határozati javaslatát? Vojnovics kijelenti, hogy elfogadja a javaslatot.

Hrvat Mirko csak két pontra felel előtte szólok. Felelőseges most a felett vitatkozni, hogy a regnikoláris deputáció beleegyezik-e vagy nem a kiegyezési törvény 33. §-ának megváltoztatásába? Másodsor sajnálatul kell a felett kijelentenie, hogy a fejedelem nemesleklü és szép tette az országgyűlésen nem vétetik diszonáneczia nélkül tudomásul.

A szavazásokor az összes jelen voltak (49-en) négy szavazat ellen elfogadják Hrvát határozati javaslatát.

A regnikoláris deputáció tagjaul, horvát részről megválasztattak: grót Djaskovics Iván, gr. Erdődy Rudolf, Hrvat Mirko, Kusevics Szeve-

vasztók iránti e félelem, s hogy figurálhatok én regalistaképen, midőn az 1791. évi törvény értelmében nem vagyok magnás? Én iparos, gyáros, brassói polgar vagyok, nem pedig uradalmakkal ellátott magnás.

Igy találak helyesnek az uraságodhoz tartozók. Jöjjen holnap s vegye át kinevezését, s ha nem tér vissza hazájába, írjon innen bárkinék, hogy ne hagyják, miszerint a román választók eladják szavazatukat. Tartanak a kormányynál, mert csak ő akarja javukat. (Ekkor kezét néhány iratra tette, s Ferencz József ő felségének szép román aláírását mutatta, mondá: „Baritui ur (a társalgás német nyelven folyt) nem bittem egész életemben, hogy őrségemre lássam ő felségét románul aláírni, s hogy én is, mint ő felsége minisztere, románul írjak alá.“

Végül elbocsátott.

Ez eseményekről egyet s mást irtam dr. Ratiu J. barátomnak Tordára, nem tudom megőrizte-e ő leveletem, hogy most 17 év múlva, egészen közölje. A politikai szövvényekben érelen eszem arra ösztönözött, hogy írjak az nap N.-Szebenbe s Brassóba is. Irtam vagy két tanulónak is.

Ez kellett nekem.

„Hogy mert ő Bécsbe menni, a mi tudunk és akarunk nélkül?“

Hát csak úgy, a mint az egész világ mérészel az ő dolgaiban járni, a nélkül, hogy rapporta menne, evvel: „Melde gehorsamst, dass ich nichts zu melden habe.“

Másnap a kitűzött órában, elmenvén az erdélyi Camallariába, Moldovanu ur szépen elővett s elvitt Schmerling miniszterhez, ki röviden fogott s mind csak a választásokról kérdezősködvén, azzal elbocsátott. Ő csak azt akarta, hogy személyesen ismerje meg a veszélyes em-

Hirdetési díjak.

Egy négyeszőg ozeniméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fűlvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 86.) Haasensteint et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteint, és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. A. hirdetések és vételi irodája Budapest Szervitátor 8. sz.

Uyittitai cirkhék

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

tozár, Krestics Miklós, Mihálovics Károly, Miszkatovics József, Mrazovics Mátyás, Pavlesics Jankó püspök, dr. Szudotics Iván, Vonesina Iván és Zsvikovics Theofán püspök.

Ez urak január 19-én utaztak el Zágrából Budapestre.

A képviselőház igazságügyi bizottsága Horvát Lajos elnöklete alatt tegnap folytatta a törvénykezési rendtartásról szóló novella tárgyalását. A 19—37. §-át lényegtelen változtatások mellett elfogadta, s ezenfelül az előadó Teleszky István indítványára két új § felvételét határozta el, melyek szerint, ha a felek a jegyzőkönyvi tárgyalást pertári eljárás helyett választják, végiratnak és ellenvégiratnak is helye van s a felek ezen esetben a megállapított határidőket elhalaszthatják.

A javaslat 38. §-ának azon intézkedése, mely szerint 200 forintot meg nem haladó som-más perekben hozott feltétlenül elmarasztaló I. bírósági ítélet felebbezés esetében is végrehajtható, — el nem döntetett. A javaslat álláspontja mellett felszóltak: Teleszky István, Horváth Lajos, Emmer Kornél és Vécey Tamás; ellene pedig Hosztinszky János és Vidlicskay József. E kérdés eldöntése a folyó hó 21-én tartandó ülésre halasztatott.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Jan. 20.

Napirenden van az igazságügyi bizottság jelentése a Belgiummal a szegényjog kölcsönös biztosítása iránt kötendő szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatról.

Vécey Tamás előadó: röviden indokolta a bizottság véleményét, mely a javaslatot pártolálag ajánlja elfogadásra, — kijelenti, hogy a javaslatban foglalt nemzetközi szerződés a lakilag megfelel Magyarország nemzetközi jogállásának, — tartalmilag pedig a magyar alattvalóknak előnyöket biztosít Belgiumban, ha ott bírói jogsegélyt kell igénybevenniük. Elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot általánosságban. A résztvevőknel azonban több sajtóhiba lesz kijavítandó.

A törvényjavaslat Irányi Dániel felszólalása után elfogadtatott.

Következik a napirend további tárgya: a cukor, kávé- és sűrőgyasztási adójavaslatról szóló pénzügyi bizottsági jelentés.

Thaly Kálmán felolvastani kívánja a bizottság jelentését. Kéri továbbá a házat, hogy rendelje el a nevezett törvényjavaslat ellen beérkezett kérvények felolvasását, mire Baross Gábor jegyző olvassa az áll. pénzügyi bizottság jelentését és a kérvényeket.

Ezután Hegedűs Sándor előadó szól: Tisztelt képviselőház! Midőn az előttünk fekvő

bert. Innen egy néhány szobán keresztül vezetve, egyszerre csak Rainer főherczeggel álltam szembe.

E főherczegnek nyájás és leereszkedő fogadása zavarba hozott. Nem tudtam, miért vagyok nála. A főherczeg azonnal észrevette zavaromat, s minthogy ő is csak látni akarta az erdélyi agítatót, a meők állásáról, a lakosok egészségről s az erdélyi ipar előhaladásáról kérdezősködött. A politikai viszonyokról egy szó se! Valamit érintett egy vasut szükségességéről is Erdélyben.

Ennyi az egész? kérdem magamban, s egy pillanat alatt meghajtvá magamat, kijöttem.

Ismét ujjal gr. Nádasdyhoz vittek, ki most már telve volt az örömtől, miután az erdélyi főkormánysektől, a kedvező választási eredményekről csak úgy folytak a táviratok. Meghívott asztalához, mely idő alatt még néhány távirat érkezett.

„Derék románok! Igaza volt, midőn mondták, hogy ők nem fogják eladni lelkiismeretüket. Félttem, hogy a kormány kényszerülve lesz az arisztokrátiát hasonló fegyverekkel ellensúlyozni;“ de honnan a pénz, midőn az állam oly nagy szükségben van? mondtá többek közt a kancellár.

A három nap alatt míg Bécsben voltam, esténként sétálni mentem br. Reichensteinnal, Moldovanu Demeterrel s egyszer dr. Grimmel; magától értetődik, hogy a politikából már nem jöttünk ki. Grimm nagy gyűlölettel beszélt a Schmerlingistákról, kik őt, mint a n.-szebeni helytartóságnál alkalmazva volt nagy urat, mindenkől kihagyták. Én hallgattam, s mint egyszerű erdélyi ember, sok mindent tanultam tőle.

(Folyt. köv.)

törvényjavaslat elfogadását kérem, és azt indokolni szándékozom, mindenekelőtt kérem a t. házat, méltóztatassék azt azon alakjában szem előtt tartani és tárgyalni, melyben a pénzügyi bizottság benyújtja, és nem azon eredeti alakjában, melyben a kormány beterjeszté.

A szakértőkkel folytatott tanácskozás és a pénzügyi bizottság tanácskozásai után, az előttünk fekvő törvényjavaslat lényeges változásokon ment át, a mint az a pénzügyi bizottság jelentésében tűzetesebben ki van fejtve. Méltóztatassanak tehát e törvényjavaslatot a bizottság szövegezésében tárgyalás alá venni és a kritikát konkrétan erre alkalmazni. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Mi volt a feladat? Nagy deficizzel küzdünk: az állandó kölcsönnel nem fedezhetjük. Fedezetről kell gondoskodni. Államháztartásunk eddigi fejlődése bebizonyította, hogy a fogyasztási és általában a közvetett adókból távolról sem nyerjük azt a jövedelmet, melyet nem csak más államok nyerne, tehát nem csak a jövedelemszaporítás pénzügyi érdeke, nem csak a teherviselésnek arányosabb tétele indokolta a képviselőház tavalyi határozatát, mely a fogyasztási adók jobb kihasználását mondta ki, de még pénzügyi fejlődésünk is a mult tapasztalatai szerint, melyek tanúsága bizonyítja, hogy a 40-es években egyenes adóink közvetett adóinknak csak egy harmadát tevék, sőt az ötvenes években is két annyi volt a közvetett adóink összege, mint egyenes adóinké, míg most az egyenes adókat oly mértékben fokoztuk, hogy csaknem ugyanazon arányban viselik az állam terheit, mint az összes közvetett források.

Az előttünk fekvő törvényjavaslat minden tekintetben új irányt jelez államháztartási viszonyainkban. S a pénzügyi eredmény a jelenben és a jövő fejlődés szempontjából egyaránt indokolja az adó behozatalát.

A cukor, kávé- és sűrőadó azon mértékben, melyben azt a pénzügyi bizottság javasolja és azon módozatban, melyben azt javasolja, elfogadható. Mert a lehető adók között a legkevésbé terhes: úgy a fogyasztásra, mint termelésre és forgalomra. (Helyeslés jobboldalon.)

Ha vizsgáljuk azon kifogásokat, melyeket a javaslat ellen most is hangoztatnak, rá fogunk jönni, hogy a törvényjavaslat azon intézkedéseiből keletkeztek azok, melyeket az érintett módosítások teljesen vagy legnagyobb részben meg-husítottak. (Élénk helyeslés jobboldalon.)

Az ily kérdések megbirálásánál legfontosabb az élet tapasztalása. — Most 14 városban van nálunk a sűrű adózatva s pedig ezek közül nyolcz városban oly mértékben, hogy a budapesti adó még akkor sem lesz oly nagy, mekkora a sűrűadó már most e nyolcz városban, ha az itt tervezett adót is hozzászámítjuk a fővárosi sűrűadóhoz. Ezt természetesen a közvélemény

A LÁMPAGYÚJTÓ.

Angol regény.

Irtá:

MISS CUMMINS

Hatodik fejezet.

Hol van a menyiny?

(Folytatás.)

— S mit gondolsz, miért van így térdén állva csinálva?

— Nő, s nem tudod miért? szölt nevetve Villi.

— Nem. Felelt Trudka. Miért térdel valyon?

— Imádkozik, felelt Villi.

— Szemeit is azért fordította így?

— Természetesen, égfelé tekint, midőn imádkozik.

— Hova?

— Az ég felé.

Trudka a szoba tetőzetére pillantott, felvetve szemeit, mint a kis Sámuel alak, azután erre visszanézett és látszott rajta, hogy tudni vágya igen kielégítetlenül maradtott, s egészen zavartnak látszott.

— Nő Trudka, azt hiszem csak tudod, mi azaz imádkozás, szölt hozzá Villi.

— Nem tudom, felelt Trudka, mond meg mi az.

— Te nem szoktál imádkozni? Soha sem imádkoztál istenhez?

— Nem, én nem imádkozom. Mi az az isten? Hol az isten?

Vilmos roppant megrémültnek látszott Trudka tudatlansága fölött, s azt felelte.

nem vette észre és nem rótta meg. Miért? Mert a fogyasztó közönség helyi szükségleteiben bizonyos latitudot enged az árviszonyoknak, azok változása miatt, fogyasztását nem csökkenti és üzleti összeköttetését meg nem szakítja, és ha nem volt panasz akkor, mikor csak egyes városok érdekében történik az egyenlőtlen adózás, mihelyt az állam érdekében kérelmek, kisebb és egyenlő adó; azonnal hirdetik, hogy meg van rontva a forgalom, a kereskedelem és ipar. (Élénk helyeslés jobbfelől, mozgás balfelől.) De kérdés, hogy mikép állunk a forgalom elterelésének két másik tényezőjével: az adótétellel és a szállítási költséggel? Összeállítottam magamnak egy táblát a cukor és kávé szállítási költségeiről, egyfelől Triest és Bécs és másfelől az ország különböző városai közt. (Halljuk.) Kitérünk ebből, hogy a határszéli forgalomtól eltekintve az adótételeknél a kis mértékben szállítás nemcsak postán, de vasúton is a mihez az állomásról elhozatal is járul, drágább, mint maga az adó; nagyobb szállítás pedig jobban ellenőrizhető és szintén kevesebb előnyökkel jár, hogy sem megkerülje a szokásos üzleti összeköttetéseket; midőn egyfelől adómentesen nyeri a vidék ezenul is szükségletét a fővárosból és másfelől a máshonnan hozott czikkeket is ép ugy adó átalányába számítják, mint ha azokat itt szerezte volna be.

A különvéleményben van még egy argumentum, ez az, hogy egyenlőtlen adózás fog jelentkezni a zárt és nyílt városok között! mert ezekben átalányozás mellett és ugy átháríthatatlanul lesz az adó kivétel, zárt városokban pedig fix tétel mellett, tehát áthárítással. Ebből ugyan a zárt városok előnye és a fővárosi kereskedelem adómentessége következnék; de ez a különvélemény fentebbi állításával nem fér össze. De ezen tegyük túl magunkat. Lássuk az áthárítás kérdését.

Tehát concedálva van, hogy az adó a zárt városokban átháríthatatlanul lesz. De hisz ezek szabják meg a cukor és a kávé árát, mert ha a vidéki kereskedő tudja, hogy olcsóbban nem kapja fogyasztója másutt sem e czikkeket, az adót nem fogja viselni, hanem áthárítja arra és így arról beszélni, hogy a vidéki kereskedőre igy az adó súlyosodni, nem lehet. (Ugy van! ugy van! jobb felől. Egy hang a szélső baloldalon: De hát a közönség.)

Nem lehet mint a külön vélemény teszi, az adó önkényes megszabásáról sem beszélni. A tételek a zárt városokban egyszerűen alkalmaztatnak, nyílt városokban pedig 1. az érdekelt felek ellenőrzése, 2. az üzletforgalom ezek által ismert mennyisége, és 3. az adótétel.

De van még egy fontos érv. Fontos, mert egy fontos érdekünkéről szól. Es ez versenyképességünk ugy Ausztraliával, mint a külfölddel szemben. A termelés és gyártás megdrágulását és versenyképességünk megromlását származtatják le a törvényjavaslatból. Ez is egy nagy tüz. A gyártás, mint volt szerencsém említeni, adómentes cukrot kap szükségletére. A pótkávé gyárunk eddig aránytalanul kedvező helyzetben voltak és most is csekély adóval terhelhetnek; melyet az osztrák behozatal után is megvesznek, ugyan ez áll a sörre nézve is. Tehát a czikkék előállítására és fogyasztására a magyar és osztrák termékekre nézve, az esélyek nem változnak. Csak egy általános vád marad fenn és ez: az élelviszonyok drágulása.

Nehéz a teheremelés, az igaz, sőt alkalmazatlan lehet a forgalomra bizonyos mértékben,

— Isten a menyben van Trudka.
— Én nem tudom, hogy mi az, felelt Trudka. Azt hiszem soha életemben nem hallottam felőle beszélni.
— Nekem is ugy tetszik, mondá Vilmos. Azt hiszem az nem ott fenn van, hol a kék ég, de iskola tanítóm azt mondta, hogy a menny mindenütt létezik, hol jó emberek laknak, vagy ilyesmit.
— A csillagok is a menyben vannak? kérdé tovább Trudka.
— Ugy néznek ki nemde, mintha ott lennének? szóló Villi. Azok a légben függnek, ott hol én magamnak a meny nyet képzeltem mindig.
— Szeretném oda menni a menybe, szóló Trudka.
— Tán el is fogsz odajutni, ha mindig jó leszesz.
— Csak a jó emberek jutnak el oda?
— Minden bizonnal.
— Akkor soha sem fogok oda jutni, szóló Trudka szomorun.
— Miért ne jutnál? kérdé Vilmos. Te tán nem vagy jó?
— Oh! én nagyon rossz vagyok.
— Milyen különös gyermek ez, gondolta magában Villi. S mi okon gondold te azt, hogy oly igen rossz vagy? kérdé fenhangon.
— Az vagyok, felelt Trudka nagyon szomorú hangon. A leggonoszabb gyermek vagyok a világon.
— Ki mondta ezt neked?
— Mindenki azt mondja. Grant Nani mondta nekem sokszor, s azt is, hogy a világon mindenki így gondolkodik. S magam is jól tudom azt.

de az élet elsimitja ezt és a hazafiságuk is kell bizonyos részt viselnie. (Halljuk! Halljuk!) Anglia kereskedői egykor a hitelvesztett angol bankjegyek elfogadására gyűlést tartottak és arra kötelezték magukat, nagy kockázattal, nem hiszem, hogy a magyar kereskedő osztály hazafisága arra se terjedne ki, hogy az ország érdekében egy kis alkalmatlanságon túl tegye magát, és ne igyekeznék azt legyőzni. (Élénk helyeslés jobbfelől, mozgás balfelől. Mert hitem ez. És minthogy éreztük annak szükségét, hogy legalább bizonyos mértékben fokozunk kell bevételeinket; kell ezt tennünk: hitelünk, szükségünk, fejlődésünk, consolidatiónk jól felfogott érdekében; minthogy a törvényjavaslatban tervezett adómentek nem tulságosak és nem vészesek; sőt állambáztartásunkba jobb arányokat hoznak be. Mert mintegy kényszerítve vagyunk arra, hogyha a mivel nyugat után fejlesztők szükségünket és kiadásainkat, ennek nyomán fejlesszük bevételeinket is; és mert e törvényjavaslat ez irányban nyit utat, ajánlom azt elfogadására. (Élénk helyeslés és éljenzés jobbfelől.) A Hegedűs beszédje után felszólalt a tjavaslat ellen beadott külön vélemény előadója: L u k á c s Béla. Szólásra fel vannak még jegyezve: Helfy, Wahrmann, Ráth Károly, Hoffmann Pál, Apponyi Albert gr. Orbán Balázs, Novák Gusztáv, Szontágh Pál (gömöri), Királyi Pál.

BELFÖLD.

Abrudbánya, 1881. jan. 18.

(Vidéki levelező panaszja. Távirida. Olvasó-egyleti tisztelgés. Népszámlálás. Vereskereszt.)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Rég nem küldöttem becses lapjába semmi tudósítást, a minék legfőbb oka az, hogy egy ilyen kis városban, mint a miénk is, csak ritkán fordul elő valami feljegyzésre méltó esemény, s így a levelezőnek, ha csak az időjárásról nem akarja utatni a nagy közönséget, tollát akarva, nem akarva, pihentetnie kell.

Azonban most már felvehetjük levelezői tollunkat, mert legutóbbi tudósításunk óta több, ha nem is világra szóló, de városi közönségünket közelről érdeklő oly esemény adta magát elő, a mi egy vidéki levél keretében méltán helyet foglalhat.

Ilyen legelsőben is az, miről becses lapja a napi hírek rovatában már röviden megemlékezett, hogy táviridánk elvégre valahára megnyitott. Hogy mily sok akadályt kellett leküzdeni, míg a távirida vonal berendeztetett, azt csak az tudhatja, a ki ismeri a mi minden felől erdőtől kőszoruzott, hegyek közé szorított utainkat; s ha még ehhez hozzá gondolja a felállítás alkalmával lehullott tengernyi esőt, a minék következtében a már felállított távirida póznák se regestől dőltek ki, vagy a hegygyel együtt az utra csuszát alá.

No de mindezen akadályok szerencsésen legyőzettek s folyó hó 8-dikától a távirida a közönség használatának át van adva. A megnyitás alkalmával a közlekedésgyűjti miniszternek, országgyűlési képviselőnek, Alsó Fehérmegye fő- és alispánjának, a városi képviselő testület határozatából kifolyólag a távirida felállítására érdekében tett nagyrabecsült pártfogásukért hálát és köszönő táviratok küldtek. Nagy az öröm és lelkesülés városunkban, hogy nem vagyunk többé annyira bezárva a hegyek közé, s hogy

— Grant Nani azon utálatos nő neve, a kinél volt?
— Az. Honnét tudod, hogy olyan utálatos?
— Anyám beszélt nekem felőle. Szeretném tudni, ha járatott-té néha téged az iskolába, s tanítattott-e valamire.
Trudka fejt rázta.
— Nő akkor sok megtanulni való van még. Mit szoktál ott tenni, mikor nála voltál?
— Semmit.
— Semmit nem tettél, semmit nem tanultál, édes istenem!
— De valamit még is megtanultam már, szóló Trudka. Tudom, hogy kell a kenyeret megpirítani. Anyád tanított meg rá. Tűzhelyénél pirítottatt velem egy kis kenyeret.
Igy szólva, eszébe jutottak Trudkának, a rostélyon feledett kenyérszeletek, s gyorsan a tűzhelyhez szaladt; de már későn érkezett, a pirított kenyér készen volt, s a thea megöntve az asztalon állott; Treumann bácsi mindent eligazított.
— Oh Treumann bácsi, szóló Trudka, én akartam elkészíteni a theát.
— Tudom, felelte Treumann, de az nem baj, majd elkészítheted holnap.
Trudkának könnyek gyűltek szemébe. Nagyon el volt szomorodva, de nem szólt semmit.

(Folyt. köv.)

fontosabb ügyeinkben akár merre porczek alatt közlekedhetünk

A mint hallottuk közszerzetben álló országgyűlési képviselőnek a polgári olvasó és társalgó egylet újv alkalmaival, egy számos tagjainak aláírásával ellátott üdvözlő iratot küldött, a melyben biztos tudomásunk szerint nem csak mint az egylet tiszteltbeli elnöke lett üdvözlőve, hanem mint a szabadelvű párt fardhatatlan munkása iránt, a rendületlen bizalomnak és erős ragaszkodásnak is választói részéről kifejezés adatott. Ez alkalommal, a mint értesülve vagyunk a városi tanács által is melegen üdvözlöttem.

A népszámlálás városunkban is befejeztett, s a mint értesültünk, már foló hó 15 én el is lett küldve a központba.

Az anyanyelv kérdése itt is zavart csinált; mert sokan vannak olyanok, kiknek a társalgási nyelvök magyar, ők magok szívvél, lélekkel magyarok, s gyermekeik más nyelven nem is tudnak beszélni, mégis németnek írták magokat; mert az anyjok nyelve német volt.

De lássunk egy kis statisztikát is: az új összeírás szerint a lelkek száma 2869, ebből 1398 férfi, 1471 nő és így a nők 73 mal többben vannak. A tíz évvel ezelőtti történet népszámláláskor a lelkek száma Kornával együtt 4129 volt; de ebből Kornát leszámítva, — mint a mely község egy is időközben városunktól elválasztott — tisztán Abrudbányán 2904 lélek volt és így látszólag 35-tel több, mint jelenleg; de mi ezt semmikép sem vehetjük apadásnak, ha meggondoljuk, hogy akkor még városunk a törvényszék és adóhivatalnak székhelye volt, a mi töle később elvettett.

Végül tudatni kívánjuk, hogy a vereskereszt nőegylet f. hó 22 én, saját pénztára javára jelmezes táncvizigalmat rendez. Ez az első estély, mely eddig jelezve van, s még erről is sokan fognak hiányozni, a mint alkalmunk volt többek nyilatkozatából meggyőződni, egyfelől azért, mert általános a pénzhiány, másfelől és sokkal inkább azért, mert sokan vonakodnak a jelmezöltönyért pénzt adni ki, csak azért, hogy abban egy este magoknak és másoknak talán egy néhány perczig tartó élvezetet szerezzenek. Különbön részünkről — bárha be is kell vallanunk, hogy a jelmez választást nem tartjuk valami szerencsés gondolatnak — már csak a jótékony cél iránti tekintetből is teljes sikert kívánunk a rendező nőegyletnek.

r. l.

KÖZEGÉSZSÉGÜGY.

A vízvezetés, csatornázás, illetve talajszáritás, az emésztet és hulladékok (szemét, mosóvíz, esővíz stb) kezelésének kérdéséhez Kolozsavárt.

(Folytatás.)

Kevés szerves anyag van még a szénatéri kutban, a szidótemetőbeli kutban és több másban is, azonban a légenysavany nagy mennyisége előidézi a rosszszagot; a mi azt mutatja, hogy rothadásban nem lévő szerves anyag ugyan kevés van bennük; de a rothadás terménye máshonnan bővön szivárog beléjük, vagy is, hogy a talaj nagyon szennyezve van.

7. Eljárás után visszamaradt (szerves és szervetlen együtt) szilárd részek.

Egy jó liter ivóvizben szabad

ROMÁN KÖZMONDÁSOK.

(Folytatás.)

A mióta elrepült a liba a nyársról.
*
A ki nem keresi is megtalálja, ház az, a ki keresi is.
*
Nincs falu kutya nélkül.
*
Jaj annak, a ki kigyóházba menekül.
*
A tréfa akár hányhoz háromolja az anyát s gyűlölséget szül.
*
Az ártatlan élcz olyan, mint a kenyérben a só.
*
Élczed olyan legyen mint a só a kenyérben.
*
Piros boggyóval nem lehet megfektetni a szemöldököt.
*
Meztelen születtem, meztelen halok meg.
*
Üressen, mint egy töltetlen pisztoly.
*
A sietség megöli az ügyet.
*
A ki siet, hamar fátad.
*
Közi:
Moldován Gergely.
(Folyt. köv.)

leuni 0-1 — 0-2 gramm, azaz 1—2 decigramm szilárd részeknek.

Ha tartalmaz már 0-5 — 6 decigrammot, már akkor el kell kerülni az olyan vizet, mint ivóvizet. Ez a brüsseli egészségügyi congressus megállapodása.

Nálunk tartalmaz:
a Szamos 8—15 centigrmt
a Dohánygyári kut 18 "
a Talpaskut 23 "
a katonasütőde 25 "
a Szechenyi kut 29 "
Ezek tehát tökéletes jó ivóvizek a szilárd részeket illetőleg.

A többi mind rossz ivóvizek, valamint ipari czélokra is.

A mérvadó alkatrészeket együttvéve imiggy osztályozhatók a következők vizek:

	1.	2.	3.	4.	5.
	kmnys.	Chlor.	Knsv.	saltr.	més.
I. Szamos	1	1	1	1	1
II. doh.-gyári	2	rosz	2	2	3
III. talpas	3	rosz	4	3	2
IV. kat. stt.	4	rosz	3	4	5
V. Szechenyi	5	rosz	5	rosz	4

Ezt az öt vizet, ha nem is mindeniket éppen kifogástalannak, de mindenestre jó, egészséges ivóviznek nyilváníthatjuk.

A többi viz pedig mint ivóviz batározottan ártalmas, ipari czélokra pedig nem alkalmas.

Ezen 15 vegyelemzésből első tekintetre ugy látszik, mitűn ezeket ugy vehetjük, mint a nem vegyelemzették képviselőit, hogy Kolozsavár összes vizeinek, illetőleg kutainak egy harmada jó, két harmada pedig rossz.

De a dolog valóságban nem ugy áll; mert amár a vizsgált vizek a város minden tájékáról vétettek; azok nem képviselik egyenlő arányban a város vizeit. Ugyanis, valamint a város összes vizeit, ugy a vegyelemzettet két fő csoportra oszthatjuk. Ugyint az álló vagyis akut forrásaira és a folyó vízre, mely utóbbihoz szorosan tartoznak, azzal ugyszólva azonosak a folyó mellett levő kutvizek.

Ezen egyetlő helyes felfogás szerint tulajdonképen van képviselve, a 15 vegyelemzésben a folyó víz — a Szamos vize a forrásait közvetlen ebből kapó kutakkal. Míg a többi tíz azt a sok kutat képviseli, melyek forrásai nem a folyóból hanem a talajból erednek s melyek száma legalább 1000 re tehető, felvéve, hogy minden harmadik háznál van egy kut. Holott a közvetlen a Szamos mellett levő kutak száma alig vehető többre 100—150-nél.

Ezen állításunkat eléggé bizonyítja azon körülmény, hogy az a négy víz, mely a Szamos vizén kívül még ivásra jónak bizonyult, mind közvetlen a Szamos mellett fekvő kutakból való. Azok közül pedig, melyek forrásait nem közvetlenül a Szamosból kapják, egy sincs jó. Igazolja továbbá ezt az állítást a Szechenyi téri kut, mely távolabb lévén a Szamos árkától mintsem a dohánygyári, katonasütődebeli vagy a talpas kut, már kedvezőtlenebb összetétell, mintsem emezek; keménysége nagyobb, kénsav és mésztartalma több, chlor és salétromsavanyra nézve meg épen rossz, mint ivóvíz. Ezen jelenség oka abban található föl, hogy a míg a víz a Szamosból a kutig hatol, trágya, szemét, tehát rothadásban lévő tölteléken kénytelen átiszivárogni, melyekből a szerves anyagok rothadás terményeit feloldva magába veszi.

Mint megczáfolyhatatlan állítást kimondjuk tehát: hogy Kolozsavárt csupán a Szamos folyó vize mindentekintetben kifogástalan; a talajból a városban bárhol vett víz pedig ártalmas az egészségnak s alkalmazatlan technikai használatra.

A vegyelemzett többi rossz kutak is megérdemlik, hogy vizsgálódásunk tárgyává tégyük, mert megismertetnek Kolozsavár talajának borzasztó beszenyezett állapotával s világot vetnek a beszenyezés tényezőire.

Kezdjük a szemlét a jó kutaknál s ugy haladjunk a legrosszabbikig.

Niért áll a dohánygyári kutja a második helyen, legközelebb jószágra nézve a Szamos vizéhez.

Mert a Szamostól csak pár ölnyi távolságra van s abból a víz kavicsos át szűrődik, melyből oldható sókat nem vehet magába, annál kevésbé bomlásban lévő szerves anyagok rothadás terményeit.

A talpas kut távolabb fekszik a Szamostól, a második hársorban, az udvaron szükségűék emésztő van közelében! ezért vize keményebb, több kénsavat és több légenysavat tartalmaz.

A katonasütőde kutja vize még keményebb, több salétromsavanyt és több meszet tartalmaz, mert valószínűleg humussal feltöltött talajon át jut a Szamosból a kutba.

A Szechenyi kut a jók közt utolsó helyen állásának okait fennebb kimutattuk.

A következő rossz kutaknál a legjellemzőbb anyagot, a salétrom vagy légenysavanyt veendjük mutató s az oki összefüggést e közt és a talajszennyezés közt kimutatni.

Dr. Salamon.

(Folyt. köv.)

Bartha Miklós urhoz.

Uram!

Közelebből lovagias érzületemre appellálva, felszólítást intézett ön hozzám, hogy, igazoljam a „Kelet“-nek némely vádjait, melyeket ön saját lapja ellen intéztettek tekintett. Feleltem önnek az őszinteség és irodalmi tisztesség legudvariasabb hangján. Szövetséget ajánlottam önnek az írói toll becsületének megőrzésére az erdélyi részekben; biztosítottam róla, hogy a kifogásokat kifejezések csak részben illették lapját, sőt azon botlásokat, a mért illették, nem tudtam be az ön hibájának. Ezenkívül arról is van önnek tudomása, hogy azon czikk, melynek „pen-nasziványok“ kifejezését ön legszívesebben tartotta, egyetlen betűjével sem említette vagy érintette az „Ellenzék“-et.

Mindezen tényekkel szemben ön elhallgatva lapjának azon közleményeit, a melyek személyemre nézve a legsértőbbek valának, csupán a külön felsorolt idézeteket reprodukálja, s azoknak alapján nemcsak constatalhatni véli, hogy az „Ellenzék“ nem vétett az irodalmi tisztosság ellen, hanem visszautasítja az ön felé nyújtott kezét s kijelenti, hogy a „Kelet“-ben esetleg megjelenhető hasonló vádak, magára nézve sérelmesek nem fogja találni.

Lovagias fogalmakból indulva ki, önnek ezen válsza ismét két írdást foglal magában személyem és lapom ellen.

Uram! Ha két hóval ezelőtti válasza ön ezeket, akkor azt mondom vala réa, hogy ezután jobban megézném kinek nyujtom oda kezemet, ma csak azt mondom, hogy annak, a kit jelenlegi állapotában sérteni nem illő, de a ki elégtételt nem adhatván, mindenkit sérthet, annak nem ildomos helyzetével ekként visszaélni.

Békésy Károly.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

A természettud. társulat tegnap az akadémián heti ülésében közgyűlést tartott, melyen Szily Kálmán elnököl.

Először Fodor József a titkári jelentést olvassa fel, mely előadja a társulat öröndetes gyarapodását. Majd a zajos éljenzésekkel fogadott jelentés után Leutner Károly pénztárnoki jelentését olvassa fel. E szerint a társulat alap-tőkeje 38,846 frt, a forgó tőke 3721 frt. Az 1880. évi vagyonszaporodás 5602 frt.

Heller Ágost könyvtárnoki jelentéséből főlemlítjük, hogy a könyvtár 1880 ban 251 munkával gyarapodott s így jelenben 5758 munkából áll, közel 16 ezer kötetben. Csereviszonyban áll a társulat 136, főleg külföldi tudományos egyesülettel. Az olvasóteremben tavaly 48 tudományos folyóirat és szemle volt kitéve. A könyvtárból 1299 művet kölcsönvették ki házi használatra, ide nem érve benn az olvasóteremben használt munkák még nagyobb számát. A társulat fennállása óta közel 29 ezer frtot fordított a könyvtárra, s ehhez járulnak az ajándék és csere után beérkezett munkálatok.

E jelentéseket egy kéttagu bizottság, mely a pénztár és könyvtár megvizsgálására volt kiküldve, „minden tekintetben rendben találta.“ A közgyűlés a titzi jelentéseket egyhangulag tudomásul veszi. Erre a szavazatokat nyújtották be a választmányi tagok választására s a természettudomány hat szakára négy-négy tagot választottak. Az 1880. okt. 31-én lejárt fizikai pályázatra, melyre a kiválóbb fizikusok életrajzának gyűjteményét s ezzel kapcsolatban a fizikai tanok fejlődését kellett előadni, három pályamunka érkezett be. Ezek közt a Bugát-jutalmat (300 frt) a harmadik számúnak ítelték oda a bírálók. Szerzője Heller Ágost, budai reáliskolai tanár; a második számú egy 1150 lapból álló vaskos kézirat szintén 300 frttal jutalmaztatott, minthogy irodalmilag is nagyon becses. Szerzője Czogler Alajos, szegedi reáliskolai tanár.

Ezután a jövő évi pályázat hirdettetett ki s kisebb ügyek tárgyalattak.

Gyulafehérvárra új szerkezettől naptár jelenik meg. Körülbelül 300 új kereszt-n van lesz benne. Mutatól ideiktatunk egy párt. Peldául ősi rómevek: Emőse, Bojta, Ilonda, Delna vagy Delna, Zéla, Ivola, Csilla, Edna, Kölese, Banilla, Zyta, Écska, Gyöngyinke. Ősi férfi nevek: Zolosa, Zalán, Hádád, Botond, Előd, Zuárd, Lehota, Berény, Turul, Zsolt, Kemese, Csátár, Zágór, Csotta, Zomor, Karaton, Tibes, Ökény, Talabér, Zsomor, Igtár, Kadocsa, Örs, és több száz ősi név. Ezenkívül több ezer magyar ősi előnév. Ára e naptárnak 20 kr. Szerkeszti Rajolti. Kiadja Völgyi. Megrendelhetni Voltz nyomdájában Gyulafehérvárra.

NYÍLT LEVÉL.

T. Békésy Károly szerkesztő urhoz.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

Folyó hó 14-én t. Bokros Elek országos képviselő úr fölkeresse engemet, a következő iratot terjesztette elém:

Nyilatkozat.

Mindazon becsültésérti kifejezéseket, melyek lapunk m. évi decz. 7-iki 284-dik számának „Internalis“ és „Janus“ aláírással ellátott közle-

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. jan. 21.

Helyi hírek.

ményeiben többek s különösen n. t. Szász Domokos úr személye, hivatalos állása s magán életére vonatkozólag foglaltatnak, ezennel egész terjedelmükben visszavonjuk és sajnálatunkat fejezzük ki a fölött, hogy köztisztelőben álló egyének ellen a szóvita hevében ily becsületsértő nyilatkozatok juthattak lapunk hasábjaira.

A végén ez állott: Dr. Nagy János kész a fennebbi nyilatkozatot kiadni, ha nt. Szász Domokos úr ellene indított sajtópörét visszavonja.

Bokros Elek.

En a fenforgó ügyet kezdettől fogva a tisztesség, egyéni becsülete, hivatalos állásom s nem a boszu szempontjából tekintvén, kijelenttem t. Bokros Elek urnak, hogy a sajtóper visszavonása késő vagyok, ha az úgy két-ségbeyonhatatlan tekintélyű egyének által mind egyházi, mind társadalmi állásomra nézve ez uton elonyesztotethetőnek ítéltetik.

Ehhez képest a fennebb közölt szöveget b. Bánffy Albert ev. ref. egyházkerületi főgondnok, gr. Bethlen István egyházközségi főgondnok és m. Inczédi Sámuel ev. ref. egyháztanácsos urnak bemutatam, közölvén velük azt az értesítésem is, hogy egy idejűleg a „Kelet“ szerkesztőjével is tárgyalás indítattott meg egy általa közzeendő nyilatkozat iránt, mely a „Kelet“nek egy az én ügyemmel semmi összefüggésben nem álló cikkére vonatkoznék, kérészt tévén t. bizalmi férfiakhoz arra az aggodalomra nézve is, ha a nekem adandó elégtétel a „Kelet“-ben netalan megjelenő ily nyilatkozat által nem gyöngyítették-e értékében és nyomtatékában?

A megnevezett t. bizalmi férfiakról a következő levelet vettem:

Nt. Szász Domokos urnak Kolozsvárt.

Nyilatkozat.

Mintán alólírottak n. tiszteletű Szász Domokos ur által a közte és a M. Polgár ez. helybeli lap között fenforgó becsületsértő ügyre vonatkozólag egyéni véleményadásra letltunk fel-szólítva — nézettünknek e tárgyban következőleg adtunk kifejezést: azon esetben, ha az előnkbe terjesztett a M. Polgárban megjelenésre szánt, Bokros aláírással ellátott nyilatkozat anynyiban kiegészítést nyer, hogy a nt. Szász Domokos urra vonatkozó sértések egyszersmind teljesen alaptalanoknak nyilvánittatnak — ez esetben nt. Szász Domokos ur ez ügye a külsőben álló esküdtiséki ítélet alól elvonhatja

A dolog azon ágára, hogy t. Frits Albert urra vonatkozólag a „Kelet“ ez. lapban minő nyilatkozat jelenik meg, mint a fenforgó ügyvel semmiféle kapcsolatban nem álló tárgyra, kiterjeszkedni szükségesnek nem tartjuk.

Kelt Kolozsvárt, 1881. jan. 15-én.

B. Bánffy Albert.

Inczédi Samu.

Gr. Bethlen István.

Közölvén t. Bokros Elek ural bizalmi férfaim e kijelentését, a mai napon tőle dr. Nagy János kéziratában és aláírásával t. Bokros Elek ur által bitelesített következő iratot kaptam:

Nyilatkozat.

Mindazon becsületsértő kifejezéseket, melyek lapunk m. évi decz 7-diki 284-dik számának „Infernalis“ és „Janus“ aláírással ellátott közleményeiben többek s különösen nt. Szász Domokos úr személye, hivatalos állása s magán életére vonatkozólag foglaltatnak, mint **alaptalanokat**, ezennel egész terjedelmökben visszavonjuk és sajnálatunkat fejezzük ki a fölött, hogy köztisztelőben álló egyének ellen, a szóvita hevében, ily becsületsértő nyilatkozatok juthattak lapunk hasábjaira.

Kolozsvárt, 1881. jan. 20.

Dr. Nagy János, A szerkesztőség.

Elöttem és közbenjárásom mellett

Bokros Elek.

Mintán ehhez képest dr. Nagy János bizalmi férfaim fenn kitett feltételeinek eleget tün; mintán a „Magyar Polgár“ 1880. 284-ik számában ellenem foglalt becsületsértések, mint alaptalanok, visszavonván s megsértett papi állásom elégtételt nyervén, emberies érzelmem a bocsánatot parancsolja nekem; ennél fogva — ámbár sajtópöröm végzakához ért s teljes jogom és okom volna az esküdték ítéletével nyugodtan nézmem szembe, kijelentem, hogy: a dr. Nagy János a „M. Polgár“ szerkesztője ellen a helybeli kir. törvényszéknél megindított sajtópörömet — mint ember és pap — visszavonni kötelességemnek tartottam.

Kijelentem végül azt is, hogy a „Kelet“ tegnapi számában a „Kelet“ szerkesztője által kiadott s Andrieux cikkére vonatkozó nyilatkozat megjelenésében semmi részem nincs s részemről ez irányban semmiféle betolyást nem gyakoroltam s nem is gyakoroltattam.

Mindazon t. Szerkesztő urat, kik becses lapokban sajtóperem megindítását jelezték, tisztelettel félkérem, szíveskedjenek a nyilatkozatomat közrebocsátani.

Fogadja t. Szerkesztő úr őszinte nagyrabecsülésem nyilvánítását.

Kolozsvárt, 1881. jan. 21.

Szász Domokos,
ref. pap s egyhk. főjegyző.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. jan. 21.

Helyi hírek.

— **A nemzeti színház** ma egy derék munkásának, Krasznai Miskának jubileumát ülte meg, ki 25 esztendeje szolgálja a magyar színházat, ritka kitartással, szorgalommal, ki a leg-szeretettebb egyénei közé tartozik a kolozsvári társadalmi világnak, kinek annyi a jó barátja, a hány az ismerőse, s ki jó és rossz napokban olyan sokáig volt épen e színháznak (mint ő magát kifejezi) buzgó közharczosa. Egyrészt a színész, másrészt a jóbarát iránt érzett tisztelet, illetőleg barátság kifejezése okán a színházat Bánk-Bán mai előadása alkalmából nagy és díszes közönség töltötte meg minden részében. Zsufolt ház tapsolt Krasznainak (ki Tiborezt játszta), kiléptekor perczekig s kísérté mindvégig nagy figyelemmel az előadást, melyben a nagyur szerepét Szacsavay játszta, helyenként nem birva bár elég méltóságot önteni Bánk szerepébe, de mindvégig nagy gonddal és hatással. Melindát, kit Szacsavayné asszony sok érzéssel és melegséggel személyesítet és Szentgyörgyit, ki Petur bánt ritka erővel s mindvégig kiválóan személyesítette. Az első és második felvonás közé egy, a színháznál ritkán előforduló s valóban melyen megalító ünnepelességgel volt szöve. A függöny felvonatván, az igénytelen Krasznai Mihály összes kolozsvári pályatársaitól környezve állott a színpadon. Mátrai Béla lépett elé s a színház igazgatóságának nevében elismeréssel nyilatkozván Krasznai színi pályájáról, erő, egészséget kívánt neki a további küzdelemre, s az igazgatóság nevében egy gyönyörű babérkoszorút nyújtott át a buzgó kitartás elismeréséül. Ezután Szentgyörgyi fordult az ünnepelthez és a kolozsvári színház személyzetének nevében szép és megható beszéd kíséretében a Boér Hermin kezeiben tartott párnáról átnyújtott egy szép koszorút és értékes ezüst serleget. A függöny a közönség szűnni nem akaró éljenzései és kihívásai alatt legerdült ugyan, de az elismerés nyilatkozatai a függöny háta megett is tovább folytak. A kolozsvári közönség részéről Szász Béla egyetemi tanár lépett elő s Krasznait, a mennyire egyszeri hallomásra ráemlékezhetünk, körülbelül így üdvözölte:

A „Kolozsvári kör“ tagjai sorából alakult ünnepelő bizottság s hiszem az egész művelt Kolozsvár nevében szívek hozzád, tisztelt barátunk. A régi római költő az öreg kor jellemzését azt mondja, hogy a múltban örül, a múltat dicséri. Mi szerencsésebbek vagyunk a római költő öregénél: mert mi a múlt alapján a jelenben is örülhetünk, a jelent is dicsérhetjük. Örülhetünk annak, hogy a mienkké válhatál s mi ily kötelekkel fűződhetünk hozzád s dicsérhetjük a jelent és jövőt, hogy a hű munka, a zászlónak tett szent fogadás megtartásának ez ünnepét ülhetjük. Csak alkalodás a jelmez ősz haja, melyet viselsz, mert ha majd az élet hiúti is be havával fűrtidet, akkor sem hiszünk öreg-ségedben, mert az a megengedhetetlen ragaszkodás, az szilárd kitartás, mely mint a katonát, pályádon idáig jellemzett: vitor kedélyed fényugaraitól környezve, jövőre is biztosítja küzdelmidhez az erőt, hivatásodhoz a lelkesedést s a barátság amaz élénken égő tűzét, mely köztünk szeretetté tün, s mely minket hozzád csatol.

Fogadd e csekélyiségeket küldőim nevében s tarts meg baráti szeretettedben, mint mi megtartjuk a magyar nemzeti színművészet hű harcosát szeretettünkben, tiszteltünkben. Éljen Krasznai Mihály!

Azon kis asztalon, mely mellett Szász Béla beszélt, egy szép babérkoszorú, egy kitünő művi nagy ezüst serleg és nem megvetendő meny-nyiségben — egy csomóban volt a közönség „rendkívüli tiszteletdíja.“ A beszéd hatása alatt a jó Krasznai Miskának könyek tödultak a szemébe és a meghatottságtól reszkető hangon közönte meg azt az elismerést, melylyel annyifélel elhalmozott.

Előadás után nagy és díszes társaság gyűlt össze a „Nemzeti szálló“ éttermébe. A nemzeti színház tagjain kívül városi notabilitások s Krasznainak a mindig vig jóbarátának, sok tisztelője jelent meg. A felköszöntők sorát Hegedűs István nyitotta meg, körülbelül következőket mondva: „A kolozsvári színpártoló közönség magamagát becsüli meg, mikor egy ily szorgalmas kitarító közharczosát, mint Krasznai Miska ily ünnepélylyel jutalmazta. Ma Tiborez parasztot játszta Krasznai. Tiborez lopni indul — de hát nem viszi rá a lélek. Krasznai lop: — szívünk-ből a szeretetet. Mindenkiel szíves és szeretet-teljes ő is. Például ma stírgünyöket kapott s másnak adta, nem szónoklónak. Ez fájdalmas ugyan, de hát mintbogy jubileumot töltnék — nem rekrimínál szónok. Szólván még egyszer Tiborez-ról, a stírgünyökről — élteti Krasznait is. — A meleg lelkesüléssel elmondott humoros szónoklat után Krasznai közönte meg a kitüntetést, melyben részletetik és éltette nagyváradi vendégeit; majd Szentgyörgyi élteti a közönséget. mely „azon perczig tartó élvezetért, minőt ábrázolása által a színész nyújt: ime ily dűsan fizet, egy egész életre tartó örökké kedves emlékekkel“, utána nt. Szász Domokos ur közönte fel a Krasznai jobbfelet, életének társát, a jó asszonyt, a

közbecsütlésben álló nőt, Krasznainé asszonyt; majd Szász Béla szöltött, ki maga is — ugy-mond — kezd hinni abban, hogy a kolozsvári közönség csakugyan oly kitünő s jeles, mint az obligat pohárköszöntők feltüntetni szokták. Hiszen van némi varázs és báj ebben a kolozsvári életben, de a tündéres nép-mesevilág illatát, varázslatát mégis csak színészeinknek köszönhetjük, kik, ha csak órákra is, elröptínek a rideg való köréből tündéres mese-országba, hogy még soká, soká visszazsong lelkünkben az édes áltatás. Am a magyar népmese az egész mese-országban csak egy Tündér Szép Ilonát, kit Világ szép lányának is neveznek, ősem, míg ime a kolozsvári közönség oly vonzó, hogy egyszerre két Tündér Szép Ilonát, két Világ szép Leányt is csábított magának, kik a szép mesevilág: a színművészet fényugaraival kápráztatják szemünket. Élteti színházunk két kedves vendégét: Fáy Szerena és Dömjén Rózsa kisasszonyokat.

A társaság a legjobb hangulatban mulatott, a késő éjjeli órákban oszolván el. Az ünnepélyben nemcsak Kolozsvár városa, de jó formán az egész magyar kiránság vett részt, táviratokban fejezven ki jó kívánságait, sőt búzkeségünkre szolgálhat, hogy a világ legelső színházának művészei Sonnenthal, Hartmann, Schöne, Thinnig is üdvözölték az egyszerű magyar színészt. Közösen írott táviratuk ekként szö: „Tausend herzliche glückwünsche zum heutigen jubiläum senden in freundschaftlicher erinnerung an ihren lieben swürdigen collegen.“

Üdvözlő táviratokat küldtek: Prielle Kornélia („Huszontötös kedves pályatársat őszinte barátsággal üdvözli a negyvenes.“) Szabó Anti és neje. Földényi és Mihályi. Kassai: (Huszontöt. év ritka java s édes titka ne foggyon, de tartson!)

Igy maradhass Miska száz évig hamiska stülön s ne vakarcsón!

Különbben csatlakozom a többihez. Kassai.) Balog, Szilágyi, Kolozsvári, Felek. (Ha dicsőséged baj nélkül éred, rögtön írok Romába, hogy szent-té avassanak). Tamássy (A magyar Thalia isten-asszonya tartsa meg kedélyállapotodat fennálló egészségedben sokáig.) Imreh Sándor, Gyöngyösi-né Mátrai Laura.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kötelességemnek tartom hálás köszönetemet nyilvánítani a nagyérdemű közönségnek, a nemzeti színház igazgatóságának, itteni és itávoli pályatársaimnak, s mind azon tisztelt barátainak, kik 25 éves színi jubiliomom alkalmával rólam megemlékeztek, és szeretetükkel elhalmoztak. Kelt Kolozsvárt, 1881. jan. 21-én örök tisztelőjök, Krasznai Mihály.

— **A holnap.** „Fillér-estély“ látogatott-nak ígérkezik, lesz zongora-játék is Korik Béla által szíveségből átadott amerikai minta szerint készült új zongorán. Az estélyen — mint a rendezőség értesít — Fáy Szerena kisasszony is meg fog jelenni.

— **Ugy értesülünk,** hogy a „M. Polgár“ szerkesztését már holnap id. Frits Albert ügyvéd ur veendi át.

— **Esipoff Anett** zongoraművész nő mai hangversenye iránt rendkívüli az érdeklődés. A színházi pénztárból a jegyeket már tegnap elhordták s így mai szereplése zsufolt ház előtt fog történni.

— **Brummer** ur a bécsi Karl színházban nem sokára be fogja mutatni művészetét; Brummer ur hazánkfa s Kolozsvárt jeles nyulvadász hírében állott. Nálunk is fellépett volt 4—5 szőr a színpadon, aztán kenyérkereset végett elment Szabadkára; a bitelezők fellá-mázták a lapokat s így lett Zajonghy urból Karl-színházi Brummer.

— **Petroleum okozta szerenosság.** Gráf T. brassói születésű bádogos leány, Horváth Miklós a piaci templom körli mthelyében f. hó 20-án este munkaközben a petroleum-lámpást véletlenül feldőltötte, minek következtében mindkét kezén — bízhetőleg oltás közben — súlyos égési sebekeket szenvedvén, a helyi Károlina-kórházba szállították.

— **Az orv. term. tud. társ.** és az erd. muzeum egyet. term. tud. szakosztályai f. hó 22-én d. u. 5 órákor a természettani intézetben szakülést tartanak a követk. tárggyal: Dr. Koch Antal. Az 1880. október 3-ki közép-erdélyi földrengésről. A titkár.

Hazai hírek.

— **Háromszék megye** közsege nevében Forró Ferencz felhívásért bocsátott ki Mikó Imre gróf életnagyságú arczképének megszerzését végett; a néhai kitünő grófot ábrázoló kép a megyéhez tanácskozási termét fogja díszíteni.

— **Szepe Szent Györgyön** megejtett népszámlálás szerint a városi lélekszám 5382-öt tesz, ebből férfi 2712, nő 2670.

— **M. ros Tordamegye** köriratát a sajátosság megszorítása tárgyában a budapesti városi tanács egyszerű tudomásvétel végett terjesztette a törvényhatóság elé, — s a határozat ezen értelemben mondatott ki.

— **Köszönetnyilvánítás.** Országgyűlési képviselőnk nagyságos Hegedűs Sándor ur az abrúdbányai polgári olvasó és társalgó egy-let könyvtára gyarapítására, a napokban több

mint 40 frt értékű könyveket kegyeskedvén küldeni, ezen nagybecsű ajándékáért fogadja hálás köszönetünket. A polgári olvasó és társalgó egy-let nevében Abrúdbányán, 1881. jan. 18. Molnár Albert, s. k. egyleti elnök.

— **Lugosról távirják,** hogy a szörény-megyei lakosságnak a népszámlálása iránt tanusított ellenszegtölése tökéletesen lecsillapodott. Az igénybe vett katonai erő ennél fogva visszavonott s a népszámlálás minden további zavar nélkül végrehajtattott.

— **Az első ezidei** udvari bál szerdán este volt, a bécsi burg negyszerű lovagtermében. A számos vendég felvonulása jóval 8 óra előtt kezdődött. Haymerle külügyminiszter vezetése alatt megjelentek az osztrák miniszterek, cseh, osztrák, lengyel képviselők (ez utóbbiak nemzeti diszruhában. Egyegyed 10 órákor lépett a királyi pár a terembe. A király (tábornagy egyenruhában) karanfoga vezette a királynét, aki hosszú uszályu gyöngyszűrke ruhában volt. Az uszályt ezüstből himzett rózsa borították. Homloka felett gyémántdiadém villogott. Hajfürteit marabuntlakkból készült coiffure szorította össze, hóféhr nyakán gyémánt- és gyöngyvirébe szőtt vakító sngarakat. A királyi pár után mentek: Mária és Mária Antoniette főhercegnők, Koburg hercegné, Károly Lajos, Lajos Viktor, Albrecht, Vilmos, Rainer stb. főhercegek, Koburg hercege stb. A király rövid ideig cercelet tartott, mely alkalommal sok embert megszólított. Többek közt jó ideig társalgott Oubril orosz nagykövettel, s az urakházának legujabban kinevezett lengyel tagjaival. A királyné 10 órákor elhagyta a termet. A király körülbelül éjfélig maradt ott.

— **A plágium.** Neves írónok sokszor, megcsik, hogy kisebb írket plágiumról vádolják. Shakespeare s Moliéréről nem is szólva, legujabban megtörtént ez Sardouval és Dumas-vel. Irodalmunkban Csiky lüldözi ily fatum, s ennek (az Ujvári-eset) hatása alatt írja Csiky a Magyarországon a következőket: „Most fejezem be egy új színművet. Címe: „A tisztviselők“. Van benne egy számtanácsos, egy irodatiszt, egy vén diurnista öt leánynyal, két fiatal diurnista, egy tiszteletbeli segédfogalmazó, egy szédelgő fiatal ember, két szerelmes leány, egy gazdag kömvésné, két uszoris vén leány, egy hivatalszolga, egy ügyvéd, egy végrebajtó, egy becsló és egy pincesz. . . Felszóllított tehát mindazon titkos és nyilvános dráma-, regény- és novella írókat, kik ez alakok akármelyikére igényt formálnak, hogy két hét alatt ebbeli követeléseiket nálam bejelenteni szíveskedjenek. Két hétig nem nyujtom be darabomat a színházhoz; addig várok s ígértem, hogy minden bejelentett igényt ki fogok elégíteni.“

— **Gyilkos kaptafa.** Orosz Benő ceglédi lakos, nős és gyermekes pinész, vasárnap két társával tréfat akarván üzni, összebe-széltek, hogy Kertész Miklos ceglédi cipész cegtlábját ellopják. Munkaközben azonban Kertész felébredvén, kaptafát ragadt s kifutván az utcára, az elfutni akaró Orosz Benőt utol-érvén, azt egypárezer oly szerencsétlenül ütötte föbe, hogy még aznap este meghalt. Kertészt elfogták.

Vegyes hírek.

— **Hány papot utasítottak** ki Franciaországból? A „XIX. Siécle“ statisztikai ki-mutatást közöl az 1880. decz. 31-ig Franciaország-ból kiűzött szerzetesek számáról. Eszerint kiutasított: 2464 jezsuita, 32 barnabita, 406, kapucinus, 176 karmelita, 239 benediktinus, 80 Vazul rendi, 18 Szent-Bernát-rendi, 27 lateráni apátur, 75 ezterceita, 91 Sant-Bertin rendi atya, 12 Szent Tamás-rendi, 45 „Mária gyermeke“, 168 Szent János-rendi testvér, 30 Szent János-ról nevezett menedék helyi atyai közül, 41 Szent-Péter-rendi atya, 106 misszionárius, 240 oblatus, 68 tagja a szeplőtelen fogantatásról nevezett rend-nek, Mária társulatának 170 tagja, 20 Szent-Ironius-rendi atya, 1450 trappista, 394 domini-kánus, 126 redemptorista, 409 franczikánus, 11 trinitárius, és még 391 különböző rendhez tartozó.

A „KELET“ magántáviratai.

Pétevár, jan. 19. Az Agence-russe megerősíti, hogy a hatalmak Konstan-tinápolyban és Athénben együttes lépéseket tettek a választott bíróságot ajánló javaslat érdekében. A porta azt válaszol-ta, hogy visszautasítja ugyan a válasz-tott bíróságot, ellenben hajlandó ez ügy-ben tárgyalásba bocsátkozni, a hatalmak-nak Konstantinápolyban székelő képvise-lőivel. Az idézett tigyűnőrség fölemlíti a berlini konferencia határozatainak nem kötelező jellegéről hangoztatott nézetet és emlékeztet arra, hogy a porta már ak-kor, a midőn vele közölték a konferen-cia határozatait, hasonlóan nyilatkozott, de ezen nézet ellen valamennyi hatalmas-ság, Franciaországot is ideértve, tiltakozását fejezte ki.

CSABNOK.

Apróságok.

Ingyen utazás módja.

Rabellai-s-ről azt állítják, hogy egy al-kalommal kéntelen levén Párisba utazni, ersz-

nye pedig nagyon szükösen levén pénzzel el-latva, különös cselt gondolt ki, hogy ingyen és kényelemmel juthasson el odaig, mely furfan-gos módot minden más egyén rajta kívül, drá-gán fizethetett volna meg. Elérkezve Lyonig, ott megszállt egy vendéglőbe, külön szobát kért s egy kis fiut segítségül, ki tudjon inni, olvasni. Aztán egyedül maradvá, kis csomagokat készi-tett a kemenezőben talált hamuból, s midőn a kis fia hozott neki tentát, írótollat, papírlapoc-skáka különböző czimzeteket íratott vele, egyi-ken ez állt: „Méreg a király számára,“ a má-sikon: „Méreg a királyné számára,“ „Méreg az Orleansi hercege számára.“ stb. Ez meg levén, minden elkészített kis csomagra egy jly czim-zetet ragasztott, s így szölt a fiúcskához.

— Gyermekek, aztán ne szólj senkinek arról, mit itt láttál, mert saját éltedet s az enyé-met kockáztatnál általa.

Mialatt ebédelt, a gyermeknek nem volt sürgősebb dolga, mint leszaladni anyjához, s el-beszélni neki, hogy mi történt oda fenn a ven-dégszobában, s a jó asszony pedig azonnal sie-tett feljelenteni most érkezett vendégét a ható-ságnál, mint nagyon veszélyes embert. A rend-őrök szalad alabárdosaival a vendéglőbe, kérdőre vonja Rabelaist, ki csak kitérő felelete-keket ad, a rendőr őrizet alá teteti az utazót és podgyaszát s csakhamar erős fedezet alatt ut-nak indítja őt Párisba.

Ide megérkezve, Rabelais megmondja ne-vét, s kéri, hogy vessék őt a király elé, ki azonnal felismeri őt, s kinek elmondja, hogy minő esellel élt, hogy Lyontól Párisig kocsin s bő edellel ellátva utazhassék ő felsége a ki-rály költségén, s ez, mint mondják, távol attól, hogy ezért megharagudjék kedvenczére, sokat és jóízűen nevetett e cselofogás felett udvara kö-rében.

Ha e különösen merész kaland megtör-tént-e, valóban nem tudni, de aynyi bizonyos, hogy ez adoma egy mulatságos színműnek szol-gált tárgyal, melynek címe: „Rabellais egy ne-gyed órája.“

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsde

1881. jan. 20.

Magyar aranyjáradék	94,7
Magyar vasúti kölcsön	108.—
Magyar kel. vas. államköt., I. kibocsátás	107,40
Magyar kel. vas. államköt., II. kibocsátás	73,35
Magyar kel. vas. államköt., III. kibocsátás	74.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	88,25
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	130.—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	824.—
Temes-bánati földterher. kötv. záradékkal	263.—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	936,70
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv.	—
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	559.—
Magyar nyermény-sorajegy-kölcsön	937.—
Tiszszabályozási és szegedi sorajegy	58,0
Osztrák járadék papírban	5015
Osztrák járadék ezüstben	
Osztrák járadék aranyban	
1860-iki osztrák államsorajegyek	
Osztrák-magyar bankrészevény	
Magyar hitelbank-részevény	
Osztrák hitelintézet-részevény	
Ezüst	
Cs. és kir. arany	
20 frankos arany	
német birodalmi márká	
London (3 havi váltókért)	

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSV KÁROLY.

NYILTTER. *)

Az ismételten hozzám intézett kérdezős-küldések által indittatva érzem magamat kijelen-teni, miszerint Magán Zenedém semmi összeköt-tetésben sem áll magán-leányiskolámmal. A zene-débe tehát oly tanítványok jelentkezhetnek, kik bármely iskolát látogatják, annál is inkább, mivel a zenede tanórái a többi iskolák tanórai-val összeesni nem fognak.

Gegenbauer J. C.

zenede igazg. és tanár.

Hirdetés.

Üzletemben még a következő leszállított áru zongorák árusítottak el:

gyári áron alól

Amerikai minta után készült rövid szárny-zongora	450 fit
Csinos kiállítású rövid szárny-zongora	400 „
Egy jó Sveighofer-féle zongora	260 „
Régibb féle zongorák	100 „
	60 „

Tisztelettel kérem a nagyérdemű közönsé-get, kik jutányos árért jó zongorához óhajtanak jutni, egész bizalommal hozzám fordulni, tisztelettel.

Korik Béla.

Zongorakészítő, gróf Rhédey-ház.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi fele-össéget sem vállal.

Szerk.

